Savunmayı Muhakkik İsteyemez

MAHKEME	KARAR TARİHİ	SONUÇ
Danıştay İdari Dava Daireleri Kurulu	30.10.2024	Aykırılık Giderildi

ESAS NO	KARAR NO	İLGİLİ HÜKÜMLER
2024/29	2024/57	657 DMK 130, 134, Devlet Memurları Disiplin Yönetmeliği 28-30, 2576 m.3/C

ÖZET

657 sayılı Kanun'a tabi memurların disiplin işlemlerinde muhakkiklerin savunma isteme yetkisi bulunmadığı; savunmanın soruşturmanın son aşamasında yetkili disiplin amiri ya da kurulunca istenmesi gerektiği yönünde bölge idare mahkemeleri arasındaki aykırılık oyçokluğuyla giderildi.

Bu kararın özeti ve değerlendirmesi
savun.av.tr/muhakkik-savunma-isteyemez-disiplin-amiri-danistay-iddk-2024-57/ →

Karar metni

Adalet Bakanlığı Bedesten sisteminde yayımlandığı hâliyle, değiştirilmeden aktarılmıştır. Taraf adları kaynakta anonimdir.

DANIŞTAY İDARİ DAVA DAİRELERİ KURULU 2024/29 E. , 2024/57 K.

"İçtihat Metni"

T.C.

DANIŞTAY

İDARİ DAVA DAİRELERİ KURULU

Esas No : 2024/29

Karar No : 2024/57

BÖLGE İDARE MAHKEMESİ KARARLARI ARASINDAKİ AYKIRILIĞIN GİDERİLMESİ İSTEMİ HAKKINDA KARAR

Samsun Bölge İdare Mahkemesi Başkanlar Kurulunun 29/05/2024 tarih ve E:2024/7, K:2024/7 sayılı kararıyla;

Maden Tetkik ve Arama Genel Müdürlüğü vekili Av. ... tarafından, Samsun Bölge İdare Mahkemesi 4. İdari Dava Dairesinin 14/02/2024 tarih ve E:2023/1397, K:2024/192 sayılı kararı ile Ankara Bölge İdare Mahkemesi 2. İdari Dava Dairesinin 17/10/2023 tarih ve E:2022/4505, K:2023/3781

sayılı kararı arasındaki aykırılığın giderilmesinin istenilmesi nedeniyle, aykırılığın, hakkında soruşturma yapılan memurun savunmasının, disiplin soruşturması tamamlandıktan sonra yetkili disiplin amiri tarafından istenmesi gerektiği yolundaki Samsun Bölge İdare Mahkemesi 4. İdari Dava Dairesi kararı doğrultusunda giderilmesi gerektiği görüşüyle, 2576 sayılı Bölge İdare Mahkemeleri, İdare Mahkemeleri ve Vergi Mahkemelerinin Kuruluşu ve Görevleri Hakkında Kanun'un 3/C maddesinin 5. fıkrası uyarınca karar verilmesi için dosyanın Danıştaya gönderilmesi üzerine, Danıştay İdari Dava Daireleri Kurulunca, Tetkik Hâkiminin açıklamaları dinlendikten sonra konu ile ilgili kararlar ve düzenlemeler incelenerek gereği görüşüldü:

I-AYKIRILIĞIN GİDERİLMESİ İSTEMİNE KONU BÖLGE İDARE MAHKEMESİ KARARLARI:

A- SAMSUN BÖLGE İDARE MAHKEMESİ 4. İDARİ DAVA DAİRESİNİN E:2023/1397 SAYILI DOSYASINA KONU YARGILAMA SÜRECİ:

Dava konusu istemin özeti: Maden Tetkik ve Arama Genel Müdürlüğü Doğu Karadeniz (Trabzon) Bölge Müdürlüğü bünyesinde görev yapan davacı tarafından, 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun 125/D-n maddesi uyarınca kademe ilerlemesinin durdurulması cezası ile cezalandırılması gerekmekteyse de bir alt ceza uygulanmak suretiyle 1/30 oranında aylıktan kesme cezası ile cezalandırılmasına ilişkin ... tarih ve ... sayılı işlem ile bu işleme karşı yapılan itirazın reddine ilişkin ... tarih ve ... sayılı işlemin iptaline karar verilmesi istenilmiştir.

Trabzon İdare Mahkemesinin 26/10/2023 tarih ve E:2023/571, K:2023/1458 sayılı kararının özeti:

Davacının kendisine verilen görevi kasten yapmadığı ve gerçekleştirdiği fiilin 657 sayılı Kanun'un 125/D-n maddesindeki düzenleme ile örtüştüğü anlaşıldığından, dava konusu işlemde hukuka aykırılık bulunmadığı sonucuna varıldığı gerekçesiyle davanın reddine karar verilmiştir.
Samsun Bölge İdare Mahkemesi 4. İdari Dava Dairesinin 14/02/2024 tarih ve E:2023/1397, K:2024/192 sayılı kararının özeti:

Uyuşmazlık konusu olayda, davacının, hakkında yürütülen disiplin soruşturması kapsamında savunma hakkının kullandırılması hususunda, Devlet Memurları Disiplin Yönetmeliği'nin 30. maddesinde yer verilen emredici düzenlemenin uygulanması gerektiği,

Dosya kapsamında bulunan, davacı hakkında disiplin soruşturmasını yürüterek soruşturma raporunu düzenleyen soruşturmacılar tarafından imzalanan ... tarih ve ... sayılı savunma istem yazısında, davacıya isnat edilen fiiller ile söz konusu fiil veya hâllerin 657 sayılı Kanun'un 125. maddesinde sayılan fiil veya hâllerden hangisinin kapsamına girdiği bent ve alt bent belirtilmek ve 7 gün süre verilmek suretiyle davacıdan savunma yapmasının istenildiği ve söz konusu yazının bu haliyle anılan Yönetmeliğin 30. maddesinin ikinci fıkrası hükmüne uygun olduğu görülmekte ise de, olayda sadece soruşturma raporunu düzenleyen soruşturmacılar tarafından davacının savunmasının istenildiği, bu yazı haricinde, davacının disiplin amiri tarafından ayrıca savunmasının istenilmediği,

Bu durumda, soruşturma sürecinin son aşamasında, disiplin cezası verilmeden önce, davacının disiplin amiri tarafından, anılan Yönetmeliğin 30. maddesinin amir hükümlerine uygun olarak düzenlenecek savunma istem yazısıyla "hakkındaki iddialar, bu iddiaların dayandığı deliller, isnat

edilen fiil veya hâllerin hukuki nitelendirmesi ve 657 sayılı Kanun'un 125. maddesinde sayılan fiil veya hâllerden hangisinin kapsamına girdiği bent ve alt bent belirtilerek" davacıdan savunma vermesinin istenilmesi gerekirken, disiplin amiri olmayan soruşturmacılar tarafından imzalanan savunmaya davet yazısının, söz konusu Yönetmelik hükmü ile güvence altına alınan savunma hakkının usulüne uygun olarak kullanılmasına imkan verecek nitelikte olmadığı anlaşıldığından, davacıya usulüne uygun olarak savunma hakkı kullandırılmaksızın tesis edilen dava konusu işlemde bu yönüyle hukuka uygunluk, davanın reddi yönündeki istinaf başvurusuna konu kararda da hukuki isabet görülmediği,

Öte yandan, bu karar gereği davacının disiplin amiri tarafından Devlet Memurları Disiplin Yönetmeliği'nin 30. maddesinin amir hükümlerine uygun olarak düzenlenecek savunma istem yazısıyla davacının yazılı savunması alındıktan sonra yeniden işlem tesis edilebileceği gerekçesiyle istinaf başvurusunun kabulüne, ilk derece mahkemesi kararının kaldırılmasına, dava konusu işlemin iptaline kesin olarak karar verilmiştir.

B- ANKARA BÖLGE İDARE MAHKEMESİ 2. İDARİ DAVA DAİRESİNİN E:2022/4505 SAYILI DOSYASINA KONU YARGILAMA SÜRECİ:

Dava konusu istemin özeti: Maden Tetkik ve Arama Genel Müdürlüğü bünyesinde görev yapan davacı tarafından, 657 sayılı Kanun'un 125/D-l maddesi uyarınca 1 yıl süre ile kademe ilerlemesinin durdurulması cezası ile cezalandırılmasına ilişkin ... tarih ve ... sayılı işlemin iptaline karar verilmesi istenilmiştir.

Ankara 18. İdare Mahkemesinin 29/09/2022 tarih ve E:2022/185, K:2022/2144 sayılı kararının özeti:

Davacının fiiline uyan 1 yıl kademe ilerlemesinin durdurulmasına ilişkin dava konusu işlemde hukuka aykırılık bulunmadığı sonucuna varıldığı,

Öte yandan, davacı vekili tarafından, soruşturma esnasında soruşturmacı tarafından alınan ifadesi ile yetinildiği, soruşturma raporu tamamlanıp isnat edilen suç belirlendikten sonra savunmanın istenilmediği ileri sürülmüş ise de, 657 sayılı Kanun'un 130. maddesinde, "Devlet memuru hakkında savunması alınmadan disiplin cezası verilemez. Soruşturmayı yapanın veya yetkili disiplin kurulunun 7 günden az olmamak üzere verdiği süre içinde veya belirtilen bir tarihte savunmasını yapmayan memur, savunma hakkından vazgeçmiş sayılır." hükmüne yer verildiği, anılan madde uyarınca, disiplin cezası verilebilmesi için soruşturma aşamasında tüm hukuki delillere sahip olmak kaydıyla soruşturmacı tarafından veya soruşturmanın tamamlanması üzerine yetkili disiplin amiri veya disiplin kurulunca usulüne uygun olarak düzenlenen savunma istem yazısıyla (ilgiliye isnat edilen fiilin veya olayın açıkça belirtilmesi ve 7 günden az olmamak üzere savunma süresi verilerek) savunmanın alınmış olmasının yeterli olduğu, olayda ise soruşturmacı tarafından ... tarih ve ... sayılı yazı ile davacının savunmasının istenildiği, anılan yazıda isnat edilen fiile, ilgili kanun maddesine ve 7 gün savunma süresine yer verildiği, anılan yazıya istinaden davacı tarafından da cevap verildiği, dolayısıyla davacının usulüne uygun savunmasının alındığı anlaşıldığından, davacı vekili tarafından ileri sürülen iddiaya itibar edilmediği gerekçesiyle davanın reddine karar verilmiştir.

Ankara Bölge İdare Mahkemesi 2. İdari Dava Dairesinin 17/10/2023 tarih ve E:2022/4505, K:2023/3781 sayılı kararının özeti:

İlk derece mahkemesince verilen kararın usul ve hukuka uygun olduğu, kaldırılmasını gerektiren bir neden bulunmadığı gerekçesiyle istinaf isteminin reddine kesin olarak karar verilmiştir.

II-İNCELEME VE GEREKÇE:

MADDİ OLAY:

Uyuşmazlıklarda, Maden Tetkik ve Arama Genel Müdürlüğü bünyesinde 657 sayılı Kanun'a tabi kamu görevlisi olarak görev yapan davacılar tarafından, disiplin cezaları ile cezalandırılmalarına ilişkin işlemlerin iptaline karar verilmesi istemiyle açılan davalarda, aynı konuda verilen farklı nitelikteki kararların kesinleşmesi üzerine incelenen aykırılığın oluştuğu görülmüştür.

İLGİLİ MEVZUAT:

1- 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu:

Savunma hakkı:

Madde 130 – Devlet memuru hakkında savunması alınmadan disiplin cezası verilemez.

Soruşturmayı yapanın veya yetkili disiplin kurulunun 7 günden az olmamak üzere verdiği süre içinde veya belirtilen bir tarihte savunmasını yapmıyan memur, savunma hakkından vazgeçmiş sayılır.

Disiplin kurulları ve disiplin amirleri:

Madde 134 – (Değişik:2/2/1981-2381/2 md.)

Disiplin ve soruşturma işlerinde kanunlarla verilen görevleri yapmak üzere Kurum merkezinde bir Yüksek Disiplin Kurulu ile her ilde, bölge esasına göre çalışan kuruluşlarda bölge merkezinde ve kurum merkezinde ayrıca Milli Eğitim müdürlüklerinde birer Disiplin Kurulu bulunur.

(Değişik:12/2/1982-2670/38 md.) Bu kurulların kuruluş, üyelerinin görev süresi, görüşme ve karar usulü, hangi memurlar hakkında karar verebilecekleri ve disiplin amirlerinin tayin ve tespitinde uygulanacak esaslar ile bunların yetki ve sorumlulukları gibi hususlar Cumhurbaşkanınca çıkarılacak yönetmelikle düzenlenir.

2- Devlet Memurları Disiplin Yönetmeliği:

Dayanak

MADDE 3- (1) Bu Yönetmelik, 14/7/1965 tarihli ve 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 134 üncü maddesine dayanılarak hazırlanmıştır.
Disiplin amirlerinin görev ve yetkileri

MADDE 7- (...)

(4) Disiplin amirleri, memurların 657 sayılı Kanunun 125 inci maddesinde yer alan disipline aykırı davranışlarını öğrendikleri tarihten itibaren 657 sayılı Kanunda ve ilgili mevzuatında belirtilen süreler içinde disiplin soruşturmasını başlatmak ve gerekli cezayı uygulayarak disiplin cezası verme yetkisinin zaman aşımına uğramasını önlemek zorundadır.

(...)

Disiplin soruşturması

MADDE 28- (1) Disiplin cezası verilebilmesi için memur hakkında soruşturma açılması zorunludur. Soruşturma yapılmadan disiplin cezası verilemez.

(2) Disiplin soruşturması, memurlar arasından görevlendirilen muhakkik ya da teftiş, denetim ve soruşturma yapmakla görevli memurlar eliyle yapılır. ...

Muhakkikin çalışma usulü

MADDE 29- (1) Muhakkik, savunma isteme ve disiplin cezası verme yetkisi hariç olmak üzere soruşturma konusuyla sınırlı olarak kendisini görevlendiren disiplin amirinin bütün yetkilerini haiz olup bu kapsamda her türlü evrakı incelemeye, hakkında inceleme yapılan memurun ifadesini almaya, memur tarafından gösterilen veya bilgisi olabileceğini değerlendirdiği kişilerden bilgi istemeye ve/veya bunları dinlemeye yetkilidir. ...

Savunma

MADDE 30- (1) Memura savunma hakkı tanınmadan disiplin cezası verilemez. Savunma, soruşturma sürecinin son aşamasında disiplin amiri tarafından istenir.

(2) Savunma, memur hakkındaki iddialar, bu iddiaların dayandığı deliller, isnat edilen fiil veya hâllerin hukuki nitelendirmesi ve 657 sayılı Kanunun 125 inci maddesinde sayılan fiil veya hâllerden hangisinin kapsamına girdiği bent ve alt bent belirtilerek istenir.

(3) Memur, yetkili kurulun veya disiplin amirinin yedi günden az olmamak üzere verdiği süre içinde veya belirtilen bir tarihte savunmasını yapar.

(4) Savunma istemine ilişkin yazıda, süresi içinde yapılmaması hâlinde savunma hakkından vazgeçilmiş sayılacağı belirtilir.

(5) Kademe ilerlemesinin durdurulması cezasına ilişkin soruşturma süreci sonunda disiplin amiri savunmayı aldıktan sonra soruşturma dosyasını disiplin kuruluna gönderir.

(6) Devlet memurluğundan çıkarma cezasına ilişkin soruşturma süreci sonunda disiplin amiri savunmayı aldıktan sonra ceza verilmesi gerektiği kanaatine varırsa soruşturma dosyasını, kanaatini içeren yazı ile birlikte yüksek disiplin kuruluna gönderir. Yüksek disiplin kurulunca, memurun sözlü veya yazılı olarak son savunması, 657 sayılı Kanunun 129 uncu maddesinde tanınmış olan haklardan yararlanmasına imkân sağlanmak suretiyle ayrıca talep edilir.

3- 2576 sayılı Bölge İdare Mahkemeleri, İdare Mahkemeleri ve Vergi Mahkemelerinin Kuruluşu ve Görevleri Hakkında Kanun:

Bölge idare mahkemesi başkanlar kurulu:

Madde 3/C-

(...)

4. Bölge idare mahkemesi başkanlar kurulunun görevleri şunlardır:
(...)

c) Benzer olaylarda, bölge idare mahkemesi dairelerince verilen kesin nitelikteki kararlar arasında veya farklı bölge idare mahkemeleri dairelerince verilen kesin nitelikteki kararlar arasında aykırılık veya uyuşmazlık bulunması hâlinde; resen veya ilgili bölge idare mahkemesi dairelerinin ya da istinaf yoluna başvurma hakkı bulunanların bu aykırılığın veya uyuşmazlığın giderilmesini gerekçeli olarak istemeleri üzerine, istemin uygun görülmesi hâlinde kendi görüşlerini de ekleyerek Danıştaydan bu konuda karar verilmesini istemek.

(...)

5. Dördüncü fıkranın (c) bendine göre yapılacak istemler, konusuna göre İdari veya Vergi Dava Daireleri Kuruluna iletilir. İlgili dava daireleri kurulunca üç ay içinde karar verilir. Aykırılık veya uyuşmazlığın giderilmesine ilişkin olarak bu fıkra uyarınca verilen kararlar kesindir.

HUKUKİ DEĞERLENDİRME:

İncelemeye konu başvuruda giderilmesi istenen aykırılık, 657 sayılı Kanun'a tabi olarak görev yapan ve Devlet Memurları Disiplin Yönetmeliği kapsamında bulunan kamu görevlilerinin disiplin işlemlerinde, savunmanın soruşturmacı tarafından istenmesinin yeterli olup olmadığı, savunmanın yetkili disiplin amiri tarafından istenmesi mecburiyetinin bulunup bulunmadığına ilişkindir.

657 sayılı Kanun'un 134. maddesinin ikinci fıkrasında, disiplin kurullarının kuruluş, üyelerinin görev süresi, görüşme ve karar usulü, hangi memurlar hakkında karar verebilecekleri ve disiplin amirlerinin tayin ve tespitinde uygulanacak esaslar ile bunların yetki ve sorumlulukları gibi hususların Cumhurbaşkanınca çıkarılacak yönetmelikle düzenleneceği kuralına yer verilmiştir.

Anılan kurala dayanılarak yürürlüğe konulan Devlet Memurları Disiplin Yönetmeliği'nin yukarıda yer verilen konu ile ilgili hükümlerinde, disiplin soruşturmasını başlatmakla disiplin amirlerinin görevli ve yetkili olduğu; disiplin amirlerinin bu görev ve yetkileri çerçevesinde yapılması zorunlu olan disiplin soruşturmasını muhakkikler "eliyle" yapacakları; muhakkiklerin savunma isteme yetkilerinin mevcut olmadığı; savunmanın, soruşturma sürecinin son aşamasında yetkili disiplin amiri tarafından isteneceği; memurun, yetkili kurulun veya disiplin amirinin yedi günden az olmamak üzere verdiği süre içinde veya belirtilen bir tarihte savunmasını yapabileceği düzenlenmiştir.

Söz konusu hükümlerin birlikte değerlendirilmesinden, 657 sayılı Kanun ile Devlet Memurları Disiplin Yönetmeliği kapsamında bulunan kamu görevlileri hakkında, anılan Kanun'un verdiği yetkiye dayanılarak yürürlüğe konulan ve halen yürürlükte bulunan Devlet Memurları Disiplin Yönetmeliği'nin uygulanmasının icap ettiği; yapılan disiplin soruşturmaları neticesinde,

savunmanın, soruşturma sürecinin son aşamasında, yetkili disiplin amiri tarafından yine Yönetmelik'te düzenlenen şekle uygun olarak istenmesi gerektiği; disiplin soruşturmasını yapan muhakkiklerin savunma isteme yetkilerinin bulunmadığı ve savunma alamayacakları; muhakkikler tarafından savunma adı altında beyanları istenmiş olsa dahi bu durumun ilgililerin savunma haklarının usulüne uygun olarak, anılan Kanun ve Yönetmeliğe göre kullandırıldığı manasına gelmeyeceği sonucuna varılmıştır.

Diğer taraftan, 657 sayılı Kanun'un 130. maddesinin ikinci fıkrası hükmündeki "soruşturmayı yapanın" ibaresinin muhakkiki ifade ettiği, dolayısıyla savunmanın muhakkiklerce de istenebileceği düşünülebilir ise de, konuyla ilgili ikincil düzenlemeyi yapmakla yetkili idarece Kanun'un uygulanmasını sağlamak üzere yürürlüğe konulan ve yürürlükte bulunduğu sürece uygulanması gereken Yönetmelik hükümlerinin incelenmesinden, soruşturmanın disiplin amirince muhakkik "eliyle" yapılacağı kuralına yer verildiği, soruşturmayı yapanın esas itibarıyla disiplin amiri olduğu, muhakkiklerin bu hususta bir vasıta vazifesi ifa ettiği değerlendirilmiş; ayrıca muhakkiklerin savunma isteme yetkilerinin mevcut olmadığı ve savunmanın disiplin amirince ya da kurulunca istenmesi gerektiği hususunun emredici bir biçimde düzenlendiği göz önüne alındığında, aksi yöndeki düşünceye itibar edilmemiştir.

III- SONUÇ:

Açıklanan nedenlerle; Bölge İdare Mahkemesi kararları arasındaki aykırılığın, "657 sayılı Kanun'a tabi olarak görev yapan ve Devlet Memurları Disiplin Yönetmeliği kapsamında bulunan kamu görevlilerinin disiplin işlemlerinde savunmalarının, soruşturma sürecinin son aşamasında, yetkili disiplin amiri ya da kurulu tarafından istenmesi ve alınması gerektiği" doğrultusunda giderilmesine, 30/10/2024 tarihinde oyçokluğu ile kesin olarak karar verildi.

KARŞI OY X- 657 sayılı Kanun'un "Savunma hakkı:" başlıklı 130. maddesinde, "Devlet memuru hakkında savunması alınmadan disiplin cezası verilemez. Soruşturmayı yapanın veya yetkili disiplin kurulunun 7 günden az olmamak üzere verdiği süre içinde veya belirtilen bir tarihte savunmasını yapmıyan memur, savunma hakkından vazgeçmiş sayılır." hükmü mevcuttur.

Kanun'da yer alan "soruşturmayı yapanın" ibaresinden anlaşılacağı üzere, haklarında disiplin soruşturması yapılanların savunmalarının soruşturmayı yapanlar tarafından da alınabileceği hususunda duraksamaya yer bulunmamaktadır.

Normlar hiyerarşisi ilkesine göre, 657 sayılı Kanun'un emredici nitelikteki bu hükmüne aykırı olarak düzenlendiği anlaşılan ve Kanun hükmünü sınırlandıran, Devlet Memurları Disiplin Yönetmeliği'nin 29. maddesindeki muhakkikin, savunma isteme yetkisinin bulunmadığı ve 30. maddesindeki savunmanın disiplin amiri tarafından isteneceği yönündeki hükümlerinin uygulanması mümkün değildir. Buna göre mer'i yasal düzenleme uyarınca, doğrudan Kanun hükmü uygulanmalı ve soruşturmayı yapanın da savunma alabileceği kabul edilmelidir.

Açıklanan nedenlerle, aykırılığın, savunmanın soruşturmayı yapan muhakkikler tarafından da istenebileceği ve alınabileceği yönündeki Ankara Bölge İdare Mahkemesi 2. İdari Dava Dairesi kararı doğrultusunda giderilmesi gerektiği oyuyla, karara katılmıyoruz.